

Täysistunto

Keskiviikko 30.5.2018 klo 14.00—17.08

6. Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitran toimintakertomus vuodelta 2017

Kertomus K 3/2018 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 9/2018 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 9/2018 vp.

Keskustelu

16.34 **Martti Mölsä sin** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitran toimintakertomus viime vuodelta, ja tarkemmin avaan asiaa talousvaliokunnan mietinnön pohjalta.

Arvioinnin kohteena oleva vuosi 2017 oli Sitran toiminnan 50-vuotisjuhlavuosi. Vaikka Sitran toiminnan muodot ovat sen olemassaolon aikana muuttuneet voimakkaasti, tehtävän ydin tulevaisuuden hyvinvoinnin rakentajana on säilynyt ja on satavuotiaassa Suomes-
sa yhtä lailla ajankohtainen. Sitran kannalta myös merkkivuosi oli ennen kaikkea aika luoda perustaa tulevalle ja katsoa eteenpäin.

Talousvaliokunta katsoo, että Sitran teemat — ensimmäisenä hiilineutraali kiertotalous, toisena uudistumiskyky ja kolmantena uusi työelämä ja kestävä talous — ovat osuvia ja keskeisiä ottaen huomioon Sitran päätehtävän tulevaisuuden hyvinvoinnin rakentajana. Toimintakertomus antaa selkeän kuvan etenemisestä näillä osa-alueilla vuonna 2017 sekä vuodelle 2018 suunnitelluista toimista.

Talousvaliokunta pitää myönteisenä, että kiertotalouden tiekartta on saanut parikseen Sitran ja ministeriöiden yhteistyössä laaditun toimenpideohjelman, jonka toteutus on jo alkanut. Vuoden päättyessä Sitran edistämiä hankkeita oli jo nelisenkymmentä. Talousvaliokunta pitää edelleen tärkeänä edistää kiertotalousteemaa sekä strategisesti että konkreettisten hankkeiden ja lainsäädäntöympäristön kehittämisen kautta niin kansallisesti kuin Euroopan unionin ja kansainvälisellä tasolla.

Arvoisa puhemies! Tänä vuonna ajankohtainen Sitraa koskeva lainsäädäntöhanke on erityisesti Suomen itsenäisyyden juhlarahastosta annetun niin sanotun Sitra-lain uudistus, mutta myös vireillä olevilla hallinnon yhteislakien muutoksilla voi olla ratkaisevia vaikutuksia Sitran mahdollisuuteen toteuttaa joustavasti tehtävänsä. Esimerkiksi vireillä oleva esitys uudeksi laiksi oikeudenkäytöstä hallintoasioissa laajentaisi valitusoikeuden koskemaan myös Sitran päätöksiä. Tämä voisi ratkaisevasti heikentää ja jäykistää Sitran toimintamahdollisuuksia. Sitran tehtävän kannalta olennaista on kyky toimia nopeasti, kokeilevasti ja joustavasti ilman riskiä siitä, että päätöksenteko viivästyisi tai vaikeutuisi esimerkiksi muutoksenhaun kautta. Tehtävänsä päätarkoituksen vuoksi Sitran toiminnan ei tulisi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2018 vp

tässä mielessä rinnastua viranomaistoimintaan. Tämä lähtökohta tulisi omaksua tulevassa Sitra-lain muutoksen valmistelussa, ja asia tulisi huomioida oikeudenkäytöstä hallinto-asioissa annettavan lain ja Sitra-lain muutoksen yhteensovittamisessa.

Arvoisa puhemies! Sitran rooliin tulevaisuuteen katsovana, nopeasti reagoivana toimijana kuuluu myös itsenäisen, riippumattoman yhteiskunnallisen keskustelun avaajan rooli. Tällä keskustelulla on kuitenkin väistämättä yhtymäkohtia poliittisiin arvovalintoihin. Sen vuoksi keskeistä on varmistaa toiminnan ja kannanottojen lähtökohtien avoimuus sekä parlamentaarinen yhteistyö siltä osin kuin se kuuluu eduskunnan päätösvaltaan. Yhtä lailla seuraavaa 50:tä vuotta ajatellen on tarpeen käydä avointa keskustelua Sitran toiminnan tulevaisuuden painopisteistä sekä varmistaa, että sääntely mahdollistaa Sitran toiminnan taroituksen toteuttamisen.

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy kannanoton kyseessä olevan kertomuksen johdosta. Valiokunnan kannanottoehdotus on, että eduskunnalla ei ole huomautettavaa kertomuksen johdosta.

16.39 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Katsoin tämän talousvaliokunnan mietinnön, ja tässähän on kiinnitetty huomiota aivan olennaisiin asioihin. Yksi meidänkin lempilapsemme on juuri kiertotalous ja sen edistäminen. On erittäin mukavaa, että se on tässä valiokunnankin lausunnossa huomioitu. Se on mielestäni myös hyvä, että tässä valiokunta nyt ottaa kantaa tämän tulevaisuuskeskustelun osalta. Tästä asiastahan jonkin verran käytiin jo lähetekeskustelun päässä keskustelua, ja myös tuolla Sitran päässä olemme tätä miettineet — siis ”olemme” tarkoittaa hallintoneuvostoa ja meidän keskustelujamme. Itse asiassa me vähän toivoimmekin sitä, että eduskunta ottaisi täällä kantaa siihen, miten eduskunta pääsisi jatkossa parhaiten ikään kuin linjaamaan sitä, miten eduskunta näkee Sitran tulevaisuuden, miten eduskunta näkee Sitran keskeiset tehtävät. Tämä on siinäkin mielessä hyvin ajankohtaista, että tämmöistä asiaa myös eduskunnassa parlamentaarisesti mietitään. Kun tässä puheenjohtaja esitteli tätä mietintöluonnosta, niin siinähan kävi ilmi, että lainsäädäntöä ollaan uudistamassa, ja tietenkin olisi viisasta, että kaiken kaikkiaan lainsäädäntö uudistuisi juuri niin, että se huomioi Sitran vähän poikkeuksellisen roolin juuri tällaisena tietynlaisena tulevaisuustalona, joka tarvitsee ketteriä, joustavia muotoja toimiakseen. Siksi mielestäni valiokunta on kiinnittänyt tässä mietinnössään huomiota hyvin olennaisiin asioihin.

16.41 Lauri Ihalainen sd: Arvoisa puhemies! Tässä tulee tietysti vähän toistoa asiasta, josta ollaan hyvin laajasti yhtä mieltä. Tämä talousvaliokunnan mietintö tehtiin tietysti huolella ja asiantuntijoita kuullen. Kysymys on toimintakertomuksesta juhlavuotena, ja valiokunnan puheenjohtaja tämän asian hyvin tässä äsken esitteli. Totta kai Sitran toiminta 50 vuoden aikana on paljon muuttunut, tullut monipuolisemmaksi, mutta kuitenkin siinä on haettu näitä keskeisiä asioita: että Sitra pystyisi toimimaan tämmöisenä yhteiskunnallisen keskustelun käynnistäjänä, syötteiden antajana myöskin poliittiseen harkintaan. Siinähan Sitra on tehnyt hyvää selvitys-, tutkimus- ja tämmöistä verkostoituvaa työtä plus hankkinut tämmöisiä pilotteja ja tämmöistä kokeilukulttuuriakin harrastanut.

Tähän kysymykseen Sitran tämän hetken tärkeistä tehtävistä nostan vain yhden, niin kuin täällä edustaja Viitanen sanoi, lempiaiheen. Se liittyy tähän kiertotalouteen. Sitran myötävaikutuksella Suomi oli ensimmäinen maa Euroopassa, joka laati hyvin kattavan kiertotalouden tiekartan. Tätä tiekarttaa on pidetty hyvänä myös Euroopan monissa muissa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2018 vp

maissa, ja tämänkin vuoksi olisi tärkeätä, että tämä kiertotalous nousisi Suomen puheenjohtajakauden aikana Suomen keskeiseksi kärkitavoitteeksi, koska meillä on paljon annettavaa tässä keskustelussa. Talusfoorumihan palkitsi Sitran maailman parhaana julkisen sektorin kiertotaloustoimijana. Se on aika hieno tunnustus tälle työlle, jota Sitra on muiden kumppaneiden kanssa tässä tehnyt.

Täällä viitattiin jo lainsäädäntömuutostarpeisiin niin, että Sitra on vastaisuudessa ei virasto vaan tämmöinen tulevaisuustalo, joka pystyy ketterästi toimimaan, ja sen vuoksi tätä lainsäädäntötarkennusta tarvitaan. Talousvaliokunta piti tärkeänä, että tällaiseen lainsäädäntötyöhön käydään kiinni, johon tässä nyt jo useamman kerran viitattiin.

Mutta tämän ohella, kun on 50 vuotta toimittu, on varmaan hyvä pysähtyä miettimään myös tätä Sitran roolia, isoja tehtäviä ja strategista paikkaa yhteiskunnassa, ja semmoista keskustelua me tarvitsemme. Tässä työssä talousvaliokuntakin halusi korostaa, että kun Sitra on parlamentaarisesti eduskunnan alainen toimija, on tärkeätä, että myös parlamentaarinen osallisuus voi tässä olla, ja eduskunnalla on tietysti se rooli, mikä lainsäätäjällä tässä työssä on. Mutta tämän työn käynnistämiseksi on nyt tarvetta, ja toivoisi, että hyvässä hengessä sitä tehtäisiin.

Talousvaliokunnan mietintö oli yksimielinen senkin vuoksi, että me emme ruvenneet täällä nyt ottamaan kantaa sitten Sitran pääoman järkevään käyttöön. Siitähän meillä on erilaisia käsityksiä. Olkoot ne käsitykset erilaisia, mutta me emme mietinnössä lähteneet tätä kysymystä pohtimaan, ja se mahdollisti sitten sen, että me teimme myös yksimielisen mietinnön.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 3/2018 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.